

Leuven natuurlijk

Herfstkatern van Natuurpunt Leuven

Zondag 19 november
Dag van de Natuur,
Lovenaerenbroek - Provinciaal
Domein van Kessel-Lo

Lovenaerenbroek

Natuurpunt Leuven nodigt je graag uit op de jaarlijkse Dag van de Natuur in het reservaat Lovenaerenbroek. Natuurpunt werkt hier samen met de Provincie Vlaams-Brabant aan het behoud van een waardevol stukje natuur. Op de dag van de Natuur willen we uit onze grenzen breken en iedereen de kans geven om actief kennis te maken met natuurbeheer. Hiervoor kan je in heel Vlaanderen meehelpen in natuurreservaten.

lees verder p. 2

Gierzwaluw. Foto's Josef Hlasek (CZ)

Beter één zwaluw onder dak dan 10 zwaluwen in de lucht

Natuurpunt start samen met de stad Leuven een project voor de bescherming van de huiszwaluwen en gierzwaluwen in Leuven. Het project loopt in samenwerking met het Regionaal landschap Dijleland.

Beide soorten hebben het in Vlaanderen moeilijk om zich te handhaven. Zo daalden de aantallen van huiszwaluw de laatste 30 jaren met 75 %.

Huiszwaluwen broeden vooral onder kroonlijsten van gebouwen. Zoals de naam al aangeeft, broeden

lees verder p. 2

Voorwoord

Beste lid van Natuurpunt Leuven,

Hopelijk heb je veel kunnen genieten van de zomermaanden. De herfst brengt altijd nog meer kleur in het leven. Daarom stellen we je graag ons herfstkatern van Natuurpunt Leuven voor. Hiermee willen we je nog beter op de hoogte brengen van wat er rond Leuven in en rond de natuur gebeurt.

De gemeenteraadsverkiezingen naderen met rasse schreden. Daarom heeft Natuurpunt Leuven een verkiezingsmemorandum opgesteld met zeer concrete voorstellen om van Leuven een bruisende stad vol leven te maken. Als je zelf inspiratie wil opdoen, kan je dit memorandum downloaden van onze website of aanvragen bij Natuurpunt Leuven.

We brengen je ook het laatste nieuws over onze reservaten Lovenaerenbroek, Koeheide en Wijgmaalbroek.

Natuurpunt Leuven start ook met een actie voor meer biodiversiteit in de stad. Hiervoor organiseerden we op 8 augustus een wandeling waarin we het verhaal van een levende Dijle vasthangen aan het voortbestaan van de huiszwaluwen in Leuven. Deze wandeling gebeurde in kader van het Bombylius, een project van het Federaal Ministerie van Leefmilieu dat de mensen wil overtuigen dat iedereen op zijn manier een steentje kan bijdragen aan het beschermen van bedreigde dieren of planten.

Tot slot vind je ook onze activiteitenkalender voor de rest van het jaar 2006. We heten je van harte welkom op één van onze wandelingen of beheersdagen.

Tot binnenkort,

Geert Sterckx
Voorzitter Natuurpunt Leuven

Koeheide in de herfst. Inzet: gele wasplaat

Dag van de Natuur

zondag 19 november 2006 - 13u00

LOVENAERENBROEK

Ecocentrum Provinciaal Domein Kessel-Lo

vervolg van p. 1

Het Lovenaaerenbroek vormt het laatste relict van een uitgestrekt moeras, dat zich tot in de 19e eeuw uitstrekte vanaf het huidige provinciaal domein tot aan de oprit van Kessel-Lo naar de E314. Moerassen zijn altijd erg soortenrijk en kennen een rijk planten- en dierenleven. In Lovenaaerenbroek komt er bovendien kalkrijk grondwater aan de oppervlakte, waardoor er zeldzame plantensoorten voorkomen zoals Pad-derus en Moerasstrepzaad. Zonder maaibeheer zou het gebied snel verbossen waardoor de typische planten verdwijnen.

Op 19 november gaan we hooi afvoeren en werken aan enkele greppels. Om het kalkrijk grondwater te bevorderen, moet je vermijden dat het regenwater aan de oppervlakte blijft stilstaan. Daarom willen we ook de greppels terug open maken zodat het

regenwater wegvloeit naar de beek en het grondwater de wortels van de planten kan bereiken. Wil je eens kennismaken met de beheerders of zelf meehelpen, dan ben je van harte welkom.

Praktische informatie

- Het belangrijkste werk bestaat uit afvoeren van het hooi. Iedereen kan op zijn eigen tempo werken en ook jonge natuurbeheerders zijn welkom.
- Waterdichte laarzen zijn echt noodzakelijk. Deze dien je zelf mee te brengen
- We starten om 13u00 en werken door tot circa 17u00
- Plaats van afspraak aan: Provinciaal domein Kessel-Lo aan het Ecocentrum
- Natuurpunt zorgt voor een goede sfeer, het werkgerief. Ook hapje en een warm drankje voor elke deelnemer

Contactpersonen

Conservator:

Werner Verhoeven: 016 44 49 36

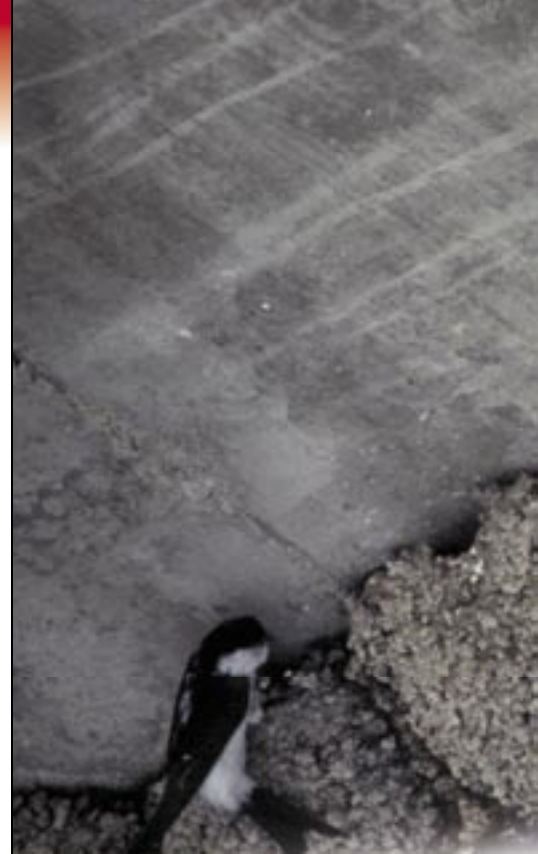
Natuurpunt Leuven:

Geert Sterckx: 016 22 90 24,

geert.sterckx3@telenet.be

Lovenaaerenbroek

vervolg van p. 1

ze steeds aan huizen en zijn ze sterk afhankelijk van onze manier van bouwen en het onderhoud van woningen. Ze broeden meestal onder dakoversteken of de nok en hebben ruwe stenen nodig om het nest aan vast te hangen. Bovendien dient er in de onmiddellijke omgeving voldoende modder te zijn zodat de vogels genoeg bouw materiaal hebben voor hun nest. Nieuwe bouwtechnieken en het verdwijnen van "vuile plekken" zijn dan ook nefast voor deze soort. Jammer genoeg halen sommige mensen ook nog steeds bestaande nesten weg omdat de uitwerpselen op de grond vallen.

Eenmaal de soort verdwenen is, is het niet evident om ze terug te krijgen. Vogels keren steeds naar hun vaste broedplaats terug en als die verdwijnt is het afgelopen. Huiszwaluwen broeden ook bij voorkeur in kolonies. Daarom heeft het geen enkele zin om her en der individuele nesten te plaatsen.

Toch kunnen we veel doen om de huiszwaluw in Leuven te houden.

- Eerst en vooral willen we de bestaande nestplaatsen maximaal behouden. Op plaatsen waar die nesten overlast veroorzaken, kunnen we nestplankjes installeren die de gewraakte uitwerpselen opvangen.
- Daarnaast willen we de bestaande kolonies versterken. De belangrijkste kolonies binnen Leuven liggen aan de vaartkom en langs het bedrijventerrein van de Vaart. Deze zone ligt vlak aan open water en biedt dus veel voedselmogelijkheden. Momenteel is hier ook nog veel modder door de aanwezigheid van oude bedrijfsgebouwen en braakliggende terreinen. Om deze populatie op lange termijn te behouden moeten we alternatieve nestplaatsen herstellen in nieuwe gebouwen. Ook de openlegging van de Dijle met ruimte voor natuurlijke modderstrandjes is hier essentieel.

Gierzwaluwen broedden oorspronkelijk op kliffen en rotsen. De Vlaamse steden vormen voor hen een geschikt surrogaat voor deze natuurlijke biotopen. In de zomer zorgen deze gierende boemerangs elke dag voor uren natuurspektakel boven Leuven. Eind juli reeds keren ze terug naar Afrika om te overwinteren. Gierzwaluwen broeden hier voornamelijk in spleten en holten in muren, onder kroonlijsten, in stelling- en ventilatiegaten. In Leuven zijn reeds enkele belangrijke kolonies door de afbraak van oude gebouwen

verdwenen, zoals aan de Werkplaatsen van Kessel-Lo, maar ze worden ook voortdurend bedreigd door restauratiewerkzaamheden en gevel- en dakrenovaties. Nieuwe gebouwen worden vaak zeer vlak afgewerkt en bieden weinig nestmogelijkheden voor deze luchtacrobaat. De vogels zijn bovendien zeer plaatsgetrouw en zoeken nieuwe nestgelegenheden bij voorkeur in de buurt van bestaande of recent verdwenen broedplaatsen. Dankzij het gedreven werk van Louis-Philippe Arnhem hebben we een zeer goed overzicht van de broedplaatsen van Gierzwaluw in Leuven. Bovendien kunnen we deze soort ook gemakkelijk helpen door kleine aanpassingen in nieuwbouw- of renovatiewerken te voorzien. Hiervoor kan je neststenen of nestkasten voorzien op noordelijk of oostelijk georiënteerde muren. Aangezien de vogels zeer plaatsgetrouw zijn, plaats je deze kasten bij voorkeur in de buurt van bestaande of recent verdwenen kolonies.

Tijd voor actie

Aangezien het plaatsen van nestplaatsen alleen zin heeft in de buurt van bestaande kolonies, moeten we eerst goed weten waar de huiszwaluwen en gierzwaluwen broeden. Hiervoor verzamelen vrijwilligers eerst alle gegevens.

In september 2006 start de actie met de symbolische ophanging van een aantal nestkasten of nestplankjes. Plaatsen die hiervoor in aanmerking komen zijn de Freinetschool Krullevaart te Wilsele en de site van Gasthuisberg.

In het najaar organiseert het Regionaal landschap Dijleland een informatieavond over zwaluwen. De exacte datum en locatie zijn bij dit schrijven nog niet bekend, maar worden meegedeeld in de pers.

Zowel de Stad Leuven als Natuurpunt zoeken mensen of bedrijven die nestkasten of nestplankjes willen ophangen. Dit is uiteraard alleen zinvol als er al vogels broeden in de onmiddellijke omgeving. De stad Leuven zal de nestplankjes en nestkastjes aankopen en laten ophangen door de technische dienst. Dit gebeurt in hoofdzaak bij grote kolonies, waar de kans op succes het grootst is.

In de loop van 2007 hopen we dan nog meer nestkasten en plankjes te plaatsen. We houden je ook verder op de hoogte van dit project.

Wat kan jij doen als lid van Natuurpunt

- Geef bekende broedplaatsen door. Wij bundelen dan alle gegevens zodat we onze kennis over de beste broedplaatsen verder kunnen verbeteren en de beste locaties voor plaatsen van nestkasten of plankjes kunnen selecteren.
- Bewoners of bedrijven met broedplaatsen van zwaluwen kunnen een belangrijk steentje bijdragen door zich op te geven als zwaluwpeter. De stad Leuven onderzoekt dan je aanvraag om te zien of de locatie inderdaad geschikt is voor de plaatsing van nestkasten of nestplankjes. Hierbij kijken ze vooral naar het aantal nesten aan dit gebouw en de ligging ten opzichte van bestaande kolonies.
- Misschien ken je wel woningen, scholen of andere gebouwen met belangrijke kolonies. Als je die mensen al kan aanspreken om te horen of er interesse is voor een zwaluwproject, is dat voor ons een enorme hulp.
- In een latere fase willen we weten hoe succesvol de maatregelen zijn. Daarvoor zoeken we mensen die willen helpen met het tellen van de bezette nesten en aantallen broedvogels.

Wie mee wil werken of meer weten kan contact opnemen met Stefan Sys van Natuurpunt via telefoon (0473/93.43.56) of e-mail (stefaan.sys@versateladsl.be). We plaatsen op onze website www.natuurpunt-leuven.be ook extra informatie over mogelijkheden voor nestplaatsen, aangepaste bouwtechnieken en nog veel meer.

werkdagen

Wijgmaalbroek

zaterdagen
16 september, 21 oktober,
18 november en 16 december
telkens van 14u00 tot 18u00
info: Mark Lehouck, 016 44 49 36

Lovenaerenbroek

Ecohuis
Provinciaal domein Kessel-Lo
zondag 19 november
vanaf 13u00
info: Geert Sterckx, 016 22 90 24

Koeheide

zaterdagen
2 september, 7 oktober,
11 november, 9 december
telkens van 9u30 tot 12u30
info: Eddy Macquoy, 016 22 37 09

wandelingen

Koeheide

zondagen
10 september, 8 oktober,
12 november en 10 december
telkens van 10u00 tot 12u30
info: Eddy Macquoy, 016 22 37 09

Kesselbergwandeling

zondag 3 september om 14u00
info: Geert Sterckx, 016 22 90 24

**Stadswandeling
'De Dijle, levend door Leuven'**

zaterdag 16 september
14u30 Stadhuis
info: Nick Wouters, 0486 67 71 08

**Wintertrektocht langs de Dijle van
Gastuche tot in Leuven**

zaterdag 17 december
vertrek 8u00 aan het station van
Leuven
info: Geert Sterckx, 016 22 90 24

Colofon

Natuurpunt Leuven
Spaarstraat 49, 3010 Kessel-Lo

Geert Sterckx	016 22 90 24
Mark Lehouck	016 44 49 36
Stefaan Sys	0473 93 43 56
Werner Verhoeven	016 44 49 36
Nick Wouters	0486 67 71 08
Ingrid Beerens	0476 86 99 24
Eddy Macquoy	016 22 37 09

Websites
www.natuurpuntleuven.be
www.natuurpunt.be/wijgmaalbroek
www.koeheide.be

Teksten: Geert Sterckx, Louis-Phillipe
Arnhem, Stefaan Sys en Eddy Macquoy
Foto's: Eddy Macquoy, tenzij anders vermeld

Lay-out: Luc Nagels

Bijlage bij Natuur en Landschap 2006/3

V.u.: Geert Sterckx, Spaarstraat 49,
3010 Kessel-Lo

Werkdag in Koeheide

Werkdag in Koeheide

Abdij van 't Park